

22.3.2012

Valtiovarainministeriö
PL 28
00023 Valtioneuvosto

Viite VM 125:02/2007

Asia: Julkishallinnon tietoluovutusten periaatteet ja käytännöt – loppuraportista

Tiedosta on tullut ns. neljäs tuotannontekijä, joka on perinteisen kansantaloustieteen tuotannon tekijöihin verrattuna hyvin erilainen. Työvoima, pääoma ja luonnonvarat tai toisin ilmaistuna, raaka-aineet ovat rajallisia tuotannon tekijöitä, mutta tieto on rajaton tuotannon tekijä. Osassa nykyistä globaalia maailmaa voidaan puhua jo tieto- tai informaatioyhteiskunnasta, jonka keskeisin vaihdan kohde on tieto muodossa tai toisessa. Sen vuoksi on käsillä oleva asia erityisen tärkeä ja ajankohdainen. Immateriaalisen tuotannon osuus kasvaa räjähdysmäisesti ja vaikuttaa kaikkiin toimialoihin.

Julkishallinnon tietoluovutusten periaatteita ja käytäntöjä pohtineen työryhmän asettamiskirjeessä mainitaan työryhmän tehtäväksi arvioida rekistereiden ja muiden tietovarantojen uudelleen käytön tarvetta ja vaikutuksia julkisen hallinnon toiminnan kannalta. Toiseksi työryhmän tulisi arvioida, mitkä tietovarainnot on mahdollista ja tarkoituksenmukaista saada laajalti käyttöön. Samassa yhteydessä on selvitettävä maksuttomuuden budjettivaikutukset ja tehdä niistä tarvittavat johtopäätökset. Edelleen on huomioita myös muut julkisen hallinnon resursointiin vaikuttavat seikat sekä lopuksi määriteltävä rekistereitä koskevan lainsäädännön muutostarpeet ja tehdä niistä suositukset asianomaisille vastuuministeriöille.

Yksittäisen viraston lausunnonannon näkökulmasta ovat julkishallinnon tietoluovutusten periaatteet ja käytännöt varsin laaja kysymys, eikä raportissa esiin nostettuja seikkoja ole mahdollista kommentoida yksityiskohtaisesti. Yleiset lähtökohdat ovat kuitenkin arvioitavissa ja työryhmän kaksi pääperiaatetta ovat hyvin perusteltuja. Ensimmäinen periaate julkisen hallinnon viranomaisten sähköisestä vakimuotoisesta tietojen luovutuksesta viranomaistarkoituksiin ei peritä maksua, on lähtökohdana hyvä ja edesauttaa tiedon vaihtoa, selkeyttää nykyisiä vaihtelevia maksukäytäntöjä sekä tukee julkisen sektorin hallussa olevien tietojen käytön lisäämistä. Työryhmä on aivan oikein rajannut maksuttomien tietojen formaatin teknisen rajapinnan tai strukturoidun kyselyn kautta saatavaan tietoon.

Työryhmän esittämää toista tärkeää periaatetta mahdollisimman laajasti kansalaisten, yritysten, tutkimuksen, koulutuksen ja itse asiassa koko yhteiskunnan saatavilla olevasta tiedosta, voidaan pitää yhtenä tietoyhteiskunnan peruspilarina, joka on ilmaistu myös varsin selvästi PSI (Public Sector Information /2003/98/EY) direktiivissä.

Avoimen tiedon rajapinnassa toimivien julkisen sektorin laitosten ja virastojen tietovaraintojen käyttöä sääntelevät useat eri asiat, joista yhtenä keskeisenä on käyttöoikeus, johon työryhmä esittää avoimen datan lisenssimallia. Periaatteellisesti ratkaisu vaikuttaa hyvältä, mutta tietoturvasuus ja käyttöliittymää käyttävän yksityisyys on ehdottomasti turvattava.

Lausunnon pyytjä haluaa myös näkemyksen perusrekisteritietojen käyttöehtoihin liittyvästä tietovaraintojen tietojen käsittelystä ja luovuttamisesta. Käsittelyn osalta voidaan todeta, että esimerkiksi yksittäisten tietovarastojen relaatiotietokannoista yhdistettäessä tulisi käyttää klassista tietovarasto typologiaa, jossa tieto käsitellään keskitetyn integraatiopisteen kautta. Ratkaisu tukee sekä

ns. yhden totuuden 'One Truth' periaatetta että täyttää samalla ei -toistettavuuden ehdot. Tiedon luovuttaminen sidotaan käyttöoikeuksiin ja identifioidaan käyttäjätunnuksen ja salasanan avulla. Tietojen luovuttamiseen voidaan kytkeä myös muita ehtoja, riippuen tiedon luonteesta kuitenkin niin, että perusrekisteritietojen luovutukseen tulisi pääsääntöisesti riittää esimerkiksi verkkopankki-tunnistus.

Neljäntenä ja viimeisenä kohtana pyydetään lausumaan näkemys työryhmän toimenpide-ehdotuksista. Pirkanmaan Ely -keskus on yksi ALKU -hankkeen myötä syntynyt uusi aluehallintovi-ranomainen ja käynyt läpi varsin haastavan ja mittavan muutosprosessin myös tietojärjestelmien yhdistämisessä ja käy sitä edelleen. Sen vuoksi on helppoa yhtyä työryhmän näkemyksiin asteit-taisesta etenemisestä, aloittaen tietohallinnon ohjausta koskevassa laissa mainituista tietovarain-noista. Aluehallinnon näkökulmasta on työryhmän näkemys oikea siitä, että ministeriöiden tulee ohjata ja tukea alaistaan hallintoa viranomaisten tietoaaineistojen hyödyntämisen parantamisessa sekä laajentamisessa ja käyttöönnotossa. Sama koskee palvelun sekä toimitteiden hinnoittelua ja maksukäytäntöjen määrittelyä. Sen sijaan virastojen tehtävää tietovaraintojen kartoittajana ja yh-teiskäytön infrastruktuurin rakentajana voidaan pitää perusteltuna, vaikka metatietojen liittäminen tietohakemistoihin aiheuttaa merkittävää lisätyötä rekisterin pitäjälle. Metatiedot helpottavat kui-tenkin aineistojen käyttöä ja vähentävät loppukäyttäjien työtä.

Lausunnon pyytäjä haluaa myös tietoa lausunnon antajaviraston omista hankkeista, jotka liittyvät käsillä olevaan asiaan. Tässä yhteydessä voidaan todeta lyhyesti, että Pirkanmaan Ely -keskuksessa on käynnistetty tilastofaktatiedon integrointihanke (liite), joka koskee kaikkia vastuu-alueita ja hallintoyksikköä. Vastuualueiden avaintulokset kootaan yhteen integroituu tietovaras-toon, josta ne ovat helposti ja nopeasti saatavilla sekä organisaation omaan että julkiseen käyt-töön. Tietovaraston mallintamisessa käytetään ns. dimensionaalista mallintamista, joka pohjautuu tapahtumatietoihin ja lähtökohtana on tietojen perusidentifikaatio, joka perustuu y-tunnukseen, syn-tymäaikaan ja paikkakoordinaatteihin. Kysymyksessä on eri vastuualueiden datapohjan rakentee-seen perustuva tiedon keruu, käsittely, päivittäminen, jakelu ja varastointi. informaatio. Elinkeinot - ja työllisyysvastuualueen asiakkuudet perustuvat henkilö- ja oikeushenkilötunnuksiin ja liikenne- ja ympäristövastuualueella ovat edellisten lisäksi paikkakoordinaatit tärkeitä tunnistusmerkkejä. Ta-voitteena on strategisen toiminnan jalkauttaminen yhtäältä strategisen ja toisaalta erityisesti toi-minnallisen tulossopimuksen kautta tekemälle ne konkreettiseksi läpinäkyvien indikaattoreiden seu-rannan avulla.

Leena Vestala
Ylijohtaja

Juhani Turtiainen
HTT, tutkimus- ja tietohuoltopäällikkö

LIITTEET: Tilastoryhmän asettaminen

JAKELU: Valtiovarainministeriö

TIEDOKSI: Pirkanmaan Ely -keskus

PIRELY/1061/00.00.01.01/2011

28.11.2011

Tilastotyöryhmän asettaminen

Pirkanmaan ELY -keskus asettaa tällä päivämäärällä työryhmän selvittämään koko ELY -keskuksen toimintaa koskevan tilastoinnin ja raportoinnin tilaa (liite 1). Työryhmän tehtävänä on laatia suunnitelma ELY -keskuksen asialliseen toimivaltaan kuuluvien (L 897/2009, mom 1-12) ja eri vastuualueiden tehtävien tilastoinnin integrointia (liite 2). Integrointi koskee keskuksen toiminnan avaintehtävien tilastointia. Tarkastelun lähtökohtana on hallitusohjelmassa, strategia-asiakirjassa, strategisessa ja toiminnallisessa tulossopimuksissa mainitut asiakokonaisuudet. Lisäksi työryhmän tehtävän toimeksiantoon sisältyy joidenkin sisäiseen laskentatoimeen, erityisesti henkilöstötilinpidon liittyvä tilastointi- ja seuranta-asiat.

Tilastoinnin integroinnissa otetaan huomioon myös toiminnan seuranta (NETRA) ja raportointi (Katsaukset, toimintakertomus) sekä muut seurantaan liittyvät asiat (kuten ympäristöohjelman seuranta, vesipuitedirektiivi yms.). Tilastotyöryhmään nimetään seuraavat henkilöt:

Turtiainen Juhani, puheenjohtaja
Vainio Markku, varapuheenjohtaja
Tulehmo Jani, sihteeri
Kalpainen Heikki, Y-vastuualue
Salminen Juha, strategia ja aluekehitys
Frisk Tom, strategia ja aluekehitys
Merta Tommi, L-vastuualue
Peltokoski Jukka, E-vastuualue
Salonen Tinnu, viestintä
Saura Matti, hallintoyksikkö

Ylijohtaja

Leena Vestala

Tutkimuspäällikkö

Juhani Turtiainen

Liitteet: Liite 1: Tilastointipalaveri 21.11.2011
Liite 2: Palaveri 25.11.2011

Jakelu: Ylijohtaja Leena Vestala
Vastuualueen johtajat
Wirola Hannu
Viikka Harri
Viestintäpäällikkö Sirkka Kulomäki
Työryhmän jäsenet
ELY-keskuksen kirjaamo